

TIJDSCHRIFT VAN DE VERENIGING VAN GESCHIEDENISLERAREN IN NEDERLAND (V.G.N.)

UIT DE INHOUD:

- UITNODIGING
- AGENDA
- JAARVERSLAG VAN DE 1ste SECRETARIS
- JAARVERSLAG VAN DE PENNINGMEESTER
- JAARVERSLAG VAN DE 2^e SECRETARIS
- VERSLAGEN VAN DE COMMISSIES
- VERSLAG AUDIËNTIE STAATSSECRETARIS
- AANKONDIGINGEN

KLEIO

VERSCHIJNT MAANDELIJKS

12^e JAARGANG – 2 – 71

VERENIGING VAN GESCHIEDENISLERAREN IN NEDERLAND (V.G.N.)

BESTUUR

C. M. H. BOSCH, *voorzitter*, Borskilaan 7, Bloemendaal, tel. 023-261723.
DR. P. N. M. BOT, *vice-voorzitter*, Surinameweg 12, Nijmegen, tel. 08800-32886.
C. L. A. DANIELS, *1e secretaris*, Apolloplantsoen 23, Zaandam, tel. 02980-65602.
DRS. A. J. M. VAN DER EERDEN, *2e secretaris*, Essesteijnstraat 4, Voorburg, tel. 070-863757.
DRS. B. VAN LINGEN, *penningmeester*, Van Weerden Poelmanlaan 196, Utrecht, tel. 030-940967, postrekening 128701 t.n.v. de penningmeester van de V.G.N. te Utrecht.
G. J. ERDTSIECK, Cath. van Renneslaan 29, Almelo, tel. 05490-17652.
A. L. VERHOOG, Drakestein 8, Leiderdorp.

LEDENADMINISTRATIE

Aangifte en afschrijvingen van leden en informatie over contributiebetaling zenden aan: Administratie V.G.N., Mient 272, 's Gravenhage, tel. 070-682998. Bij aangifte wordt verzocht mee te delen: naam, voorletters, eventueel titel, bevoegdheid, huisadres, telefoon- en netnummer, adres van de school waar men de hoofdbetrekking heeft.

CONTRIBUTIES

Contributies ingaande 1 januari 1971.

<i>Gewone leden:</i> a. docenten havo, v.w.o. en h.b.o.	f 45,—
b. docenten mavo	f 30,—
<i>Buitengewone leden:</i> a. gepensioneerden en b. zij die wel geschiedenisbevoegdheid bezitten, maar geen les geven op scholen voor mavo, havo, v.w.o. en h.b.o.	f 25,—
<i>Aspirantleden:</i>	f 25,—
<i>Echtparen:</i>	f 50,—

COMMISSIES

DIDAKTIEKCOMMISSIE

J. G. TOEBES, *voorzitter*, Groesbeekseweg 436, Nijmegen, tel. 08800-30383.
MEJ. DRS. H. L. A. FURNEE, *secretaresse*, Schoutenstraat 48, 's Gravenhage, tel. 070-245752.
A. C. E. JANSE, *penningmeester*, Oranjelaan 13, Castricum, tel. 02518-53548, postrekening 1561752 t.n.v. de penningmeester Didaktiekcommissie V.G.N.
P. BAARDSE, Rotterdam.
DRS. J. H. BIERLING, IJmuiden.
A. P. DIJKSTRA, Meppel.
DR. P. VAN DER MEULEN, Bilthoven.
P. H. F. GIELES, Delft.

COMMISSIE POSTACADEMIALE VORMING

De gegevens over de P.A.-commissie staan vermeld op de 3e pagina van het kft van dit nummer.

COMMISSIES AD HOC

Voor inlichtingen over de commissies ad hoc — de Brugklascommissie en de Mavocommissie — kan men zich wenden tot de 2e secretaris van de V.G.N., wiens adres hierboven vermeld staan.

KLEIO

Tijdschrift van de Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland, verschijnt tienmaal per jaar. Redactie: H. DE RUYTER, *voorzitter*, Koningin Wilhelminalaan 22, Leidschendam, tel. 01761-3657; MEJ. DRS. G. K. H. SCHURING, *secretaresse*, Lange Nieuwstraat 8, Utrecht, tel. 030-26764; DRS. B. VAN LINGEN, Utrecht; DRS. L. M. G. P. SMEETS, Bilthoven; DRS. S. Y. A. VELLENGA, Utrecht; DR. P. VAN DER MEULEN, Bilthoven; C. S. RUTSEN, Mijdrecht.
Abonnementen: voor leden gratis, voor niet-leden f 25,— per kalenderjaar.
Actieve leraren/leraressen kunnen alleen met goedvinden van het bestuur van de V.G.N. in aanmerking komen voor een abonnement.
Abonnementen opgeven aan: Administratie V.G.N., Mient 272, 's Gravenhage, tel. 070-682998.

G. G. I. C. 22 m a n

UITNODIGING

Zaandam, 2 februari 1971

Aan de leden van de Vereniging van
Geschiedenisleraren in Nederland (V.G.N.)

Het bestuur nodigt alle leden uit tot het bijwonen van de jaarvergadering van de V.G.N. op dinsdag 13 april te Utrecht.

In dit Kleionummer vindt u de agenda van de vergadering, de nodige toelichting op wat het bestuur de leden meent te moeten voorstellen en de ter goedkeuring aan te bieden jaarstukken. Bestuursvoorstellen en jaarstukken zullen vooraf uiteraard in de afdelingen worden besproken. Het is echter niet de bedoeling dat alleen de afgevaardigden der afdelingen ter jaarvergadering verschijnen. Onze dringende uitnodiging richt zich tot alle leden. Belangstelling van een ieder voor het wel en wee der vereniging en de zich aan haar voordoende problemen zal voor het bestuur ongetwijfeld een krachtige stimulans betekenen.

Zoals gebruikelijk gaat aan het huishoudelijk gedeelte na de lunch een openbaar gedeelte in de ochtend vooraf. Als gastspreker zal dan optreden:

Dr. M. Baelde van de Rijksuniversiteit te Gent, met als onderwerp:

"Problemen en gegevens betreffende het geschiedenisonderwijs in België".

Het bestuur meent dat de ervaringen door onze zuiderburen in het jongste verleden opgedaan, ons tot lering kunnen strekken.

Het vak geschiedenis in het voortgezet onderwijs in België is nl. in ernstig gevaar. Tot op heden zijn 2 wekelijkse lessen verplicht in alle 6 leerjaren. De plannen van het Belgische departement van onderwijs wijzen in de richting van een verregaande beperking van het verplichte aantal uren geschiedenis.

In de loop van 1970 druppelden langzaam de berichten binnen over de plannen voor een nieuwe constellatie van het voortgezet onderwijs. De leerlingen zullen drie cyclussen van elk 2 jaar volgen. In de beide hoogste leerjaren worden 12 optiepakketten ter keuze aangeboden. Voorts zal in alle leerjaren een vak "maatschappelijke vorming" worden ingevoerd. Dit vak moet de leerlingen vertrouwd maken met de hedendaagse maatschappij. Over de bevoegdheden voor "maatschappelijke vorming" bestaat nog onzekerheid, al zullen naast anderen ook de geschiedenisleraren bevoegd zijn.

Voor het vak geschiedenis houdt de onderwijsvernieuwing het volgende in: in de beide laagste leerjaren staat nog 1 uur genoteerd, te geven in wat wij het 2e jaar noemen; in de middenklassen vervalt het vak; in de hoogste twee jaren is de keuze voor geschiedenis vastgelegd in 8 van de 12 pakketten (de 4 overblijvende optiepakketten zonder geschiedenis zijn overigens niet de onbelangrijkste).

De vernieuwing van het onderwijs wordt in grote geheimzinnigheid voorbereid, zonder enige inspraak van bv. de (geschiedenis)leraren. De Belgische onderwijsinspectie geeft géén duidelijke steun aan het streven het vak geschiedenis te behouden. Het onbreken van een eigen vakgroep (zoals de V.G.N.) maakt de zaken evenmin eenvoudig.

De Vlaamse pers, radio en t.v., alsmede de Belgische volksvertegenwoordiging geeft ruime aandacht aan deze problemen. De hoogleraren en de studenten in de geschiedenis tekenen

protest aan; ook de leraren geschiedenis laten zich niet onbetuigd. Op 27 januari j.l. werd nog op de Algemene Vergadering van de Oud-studenten in de Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit te Gent met algemene stemmen de volgende resolutie aangenomen:

1. Het vak "Geschiedenis", opgevat in zijn vernieuwde en aktueel-gerichte inhoud, dient voor te komen in alle leerjaren en alle studierichtingen van de diverse netten voor secundair onderwijs.
2. Het vak "Maatschappelijke Vorming" wordt positief geapprecieerd, maar mag niet ingevoerd worden ten koste van de Geschiedenis. De vernieuwde opleiding van historici maakt hen het meest geschikt om de leiding van het vak "Maatschappelijke Vorming" waar te nemen, temeer daar het programma ervan nu reeds in fundamenteel historisch perspectief gedacht wordt.
3. Tijdige informatie over, en medebeslissingsrecht in de huidige en alle toekomstige hervormingen m.b.t. de vakken "Geschiedenis" en "Maatschappelijke Vorming" wordt geëist voor: leraren, professoren, wetenschappelijke vorsers, universiteitsstudenten in de geschiedenis en leerlingen secundair onderwijs. De groepen dienen zelf door democratische verkiezing hun afgevaardigden aan te duiden.
4. De verkiezing der afgevaardigde leraren zal per onderwijsnet gebeuren in vergaderingen, waartoe alle geschiedenisleraren zullen uitgenodigd worden.

Nogmaals: het bestuur van de V.G.N. is van oordeel dat informatie over de "problemen en gegevens betreffende het geschiedenisonderwijs in België" voor de Nederlandse geschiedenisleraar actueel is en bijzonder belangrijk kan zijn. Het bestuur weet dat de uitgenodigde spreker goéd geïnformeerd is.

De jaarvergadering wordt wederom gehouden in "Esplanade", Lucas Bolwerk te Utrecht. "Esplanade" is voor autorijders snel bereikbaar vanaf rotonde Berenkuil en vanaf het station N.S. met de bussen 3, 4b, 9 en 10.

U wordt verzocht uw deelname, zo enigszins mogelijk, vóóraf te melden bij de penningmeester. Indien u aan de lunch deelneemt, hetgeen ons zeer zal verheugen, wordt u verzocht bovendien f 7,25 over te maken op gironummer 128701 t.n.v. de penningmeester van de V.G.N. te Utrecht, onder vermelding van "lunch jaarvergadering".

Namens het bestuur,
C.L.A. Daniëls,
1ste secretaris.

AGENDA

van de jaarvergadering van de V.G.N. op dinsdag 13 april 1971 te Utrecht.

Openbaar gedeelte

10.00 uur: Aankomst en koffie.

10.30 uur: Jaarrede van de voorzitter.

11.00 uur: Inleiding door Dr.M.Baelde, docent aan de Rijksuniversiteit te Gent, over:
"Problemen en gegevens betreffende het geschiedenisonderwijs in België",
(zie de toelichting in de uitnodigingsbrief op de pagina hiervoor).
Gelegenheid tot het stellen van vragen.

12.15 uur: Aperitief.

12.45 uur: Lunch.

Huishoudelijk gedeelte

Aanvang 13.30 uur.

1. Opening.
2. Notulen van de algemene ledenvergadering op zaterdag 17 oktober 1970, (zie Kleio, elfde jaargang, 1970, no.10).
3. Ingekomen stukken.
4. Jaarverslag:
 - a. eerste secretaris;
 - b. tweede secretaris.
5.
 - a. Verslag van de kascommissie 1970;
 - b. rekening 1970;
 - c. begroting 1971;
 - d. contributies: het bestuur stelt voor de bedragen zoals die afgedrukt staan op pag.2 van het omslag van Kleio te handhaven.
Toelichting: Op de algemene ledenvergadering van 17 oktober heeft het bestuur toegezegd nader studie te zullen maken van méér variabele contributiebedragen. Bij de bestudering van deze kwestie stootte het bestuur niet alleen op het probleem van een dan nog ingewikkelder en kostbaarder wordende administratie, maar ook op het feit dat over een mogelijke reductie voor dubbelgeorganiseerden in de Raad van Vakgroepen nog geen overleg mogelijk is geweest.
6.
 - a. Jaarverslag van de Kleio-redactie;
 - b. Jaarverslag van de Didactiekcommissie;
 - c. Jaarverslag van de Commissie Post-Academiale Vorming;
 - d. Jaarverslag van de Mavo-commissie.
7. Reorganisatievoorstel van het bestuur.
Het bestuur acht de poging tot het samenvoegen van Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur tot één bestuur, waaraan de algemene ledenvergadering op 6 april 1970 bij wijze van experiment voor één jaar haar goedkeuring hechtte, niet geslaagd. Niet alleen bleek de voorgenomen taakverdeling niet tot de gedachte efficiënte werkwijze

te leiden, in de praktijk kwamen vooral twee grote bezwaren tegen de nieuwe structuur naar voren. Allereerst leidde het voorbereiden van de vergaderingen van het ene bestuur tot een belangrijke, welhaast ondragelijke taakverzwaring voor de voorzitter. Bij terugkeer tot de oude werkwijze kan de voorbereiding van de besluitvorming wederom in het Dagelijks Bestuur geschieden, zodat niet de voorzitter alléén daarmee wordt belast. Voorts werden in het bestuur het geregelde contact met en de inbreng van de voorzitter van de P.A.Commissie, de Didactiekcommissie en de Kleio-redactie node gemist. Voorgesteld wordt derhalve wederom over te gaan tot de vorming van een dagelijks bestuur, bestaande uit voorzitter, vice-voorzitter, penningmeester, eerste en tweede secretaris, benevens van een algemeen bestuur, bestaande uit het D.B. uitgebreid met enkele leden, onder wie de voorzitters van bovengenoemde commissies en van de Kleio-redactie, alsmede vertegenwoordigers van de sector der pedagogische academies en van het mavo-onderwijs, indien althans deze niet in het dagelijks bestuur op een gekwalificeerde zetel worden benoemd.

De taak van het Algemeen bestuur zou dan zijn het vaststellen van het beleid der vereniging. Aan het Dagelijks Bestuur zou moeten worden opgedragen het ontwerpen en het uitvoeren van dat beleid, alsmede de afhandeling van dagelijkse routine-aangelegenheden.

Voor deze terugkeer naar de vroegere gang van zaken, waarbij het ongemak van dublures bij de behandeling van beleidskwesties voor de leden van het D.B. op de koop toe moet worden genomen, acht het bestuur wijziging van de Statuten van de vereniging op dit moment nog niet noodzakelijk. Het bestuur vraagt aan de ledenvergadering machtiging de proefneming met het werken in afdelingen nog gedurende één jaar voort te kunnen zetten.

8. Vaststelling van de plaats van de jaarvergadering 1972.
9. Bestuurswisseling:
- a. aftreden van: Dr.P.N.M.Bot (vice-voorzitter); Drs.A.J.M. van der Eerden (2e secretaris) en A.L.Verhoog.
 - b. voorstel tot benoeming van: A.L.Verhoog (vice-voorzitter); Drs.H.Ulrich (2e secretaris); L.W.Boogert (sector ped.ac.); Dr.E.M.Janssen (P.A.Commissie) H. de Ruyter (Kleio-redactie); J.G. Toebes (Didactiekcommissie).
10. Mededeling van het rooster van aftreden:
- 1972: C.L.A.Daniëls.
 - 1973: C.M.H.Bosch, G.J.Erdtsieck, Drs.B.van Lingen.
 - 1974: de thans gekozen bestuursleden.
11. Problemen en gegevens rond het geschiedenisonderwijs in Nederland.
12. De Raad van Vakgroepen.
13. Rondvraag.
14. Sluiting.

Tegenkandidaten voor de bestuursfuncties moeten vóór maandag 22 maart a.s. ter kennis van het bestuur (1e secretaris) worden gebracht.

JAARVERSLAG

van de Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland (V.G.N.), uit te brengen op de alg. ledenvergadering van 13 april 1971.

Het bestuur noch de leden der V.G.N., die de weinig spectaculair verlopende jaarlijkse algemene ledenvergadering op 6 april 1970 bezochten, konden vermoeden, dat amper 24 uur na deze Utrechtse confrontatie het vrijwel nieuwe bestuur gealarmeerd, de vereniging in rep en roer en een conflictsituatie met 's lands overheid dreigende zouden zijn.

Het vrijwel nieuwe bestuur: onvoorziene omstandigheden hadden immers voorzitter dr.Th.H.J.Stoelinga en penningmeester M.Leeflang genoopt, hun zetel ter beschikking te stellen, terwijl een door de algemene ledenvergadering aanvaarde, doch nog niet in statuten en huishoudelijk reglement opgenomen verandering in de werkwijze van het bestuur, waarbij het onderscheid tussen algemeen en dagelijks bestuur kwam te vervallen, een nieuwe situatie had geschapen.

Gevolg van een en ander was, dat de vice-voorzitter C.M.H.Bosch op de voorzittersstoel terecht kwam en dr.P.N.M.Bot vice-voorzitter, drs.B. van Lingen penningmeester, G.J.Erdtsieck en A.L.Verhoog bestuursleden werden. Naast de drie "blijvertjes", Bosch en de beide secretarissen, betekende dit dus vier "homines novi" in het bestuur (waarbij gememoreerd moet worden dat in de persoon van Verhoog de Mavo-collega's voortaan vertegenwoordigd zijn), die spoedig de vuurdoop zouden ondergaan nog voor dat zij ooit de kruitdamp hadden geroken.

Men kent ongetwijfeld nog de gang van zaken, die overigens uitvoerig is verslagen in de "Kroniek van één week" (Kleio nr.5, jaarg.1970, pag.130 e.v.): het antwoord van staatssecretaris Grosheide op de vragen van het Tweede Kamerlid Vonhoff, waaruit moet worden geconcludeerd dat het schriftelijk eindexamen voor de deur stond, de telefonische aanvraag van een audiëntie bij de staatssecretaris, een expr.brief a/d staatssecretaris om deze audientie te bespoedigen, telefoongesprekken met Tweede Kamerleden, het perscommuniqué aan het A.N.P. verstrekt op suggestie van en opgesteld door ons bestuurslid Erdtsieck, nog eens een telegram van de voorzitter aan staatssecretaris Grosheide en dan de spoedvergadering van het bestuur op zondag 12 april 1970 in Amsterdam. Daar werd besproken wat ter audiëntie bij de staatssecretaris te berde zou worden gebracht en door wie en — moeilijkste, maar toen ook uiterst dringende probleem — wat gedaan zou moeten worden als het overleg op hoogste niveau teleurstellend zou verlopen. Deze teleurstelling werd ons echter bespaard: de audiëntie op 13 april 1970 had een gelukkig resultaat (géén schriftelijk eindexamen zonder reële experimenten, men zie het gezamenlijk opgestelde communiqué van 14 april 1970), zodat het verslag, dat de vijfkoppige bestuursdelegatie op 14 april 1970 bij monde van de voorzitter kon uitbrengen het bestuur althans voorlopig tot tevredenheid kon stemmen. Deze dreiging was afgewend.

Tussen al die bedrijvigheid door werkte de eindexamen-commissie verder aan haar eindrapport, dat zij op 21 april 1970 bij het bestuur kon aankondigen en in de zomer definitief aanbieden, waarna het bestuur zijn standpunt bepaalde en aan de leden bekend maakte. De afdelingen van de vereniging (waarover elders verslag wordt uitgebracht)

konden zich erover beraden, de heren Maarsen, Pabst en De Ruyter verschenen in een bestuursvergadering om het werkstuk nogeens nader toe te lichten en op 17 oktober 1970 werd het eindrapport op een algemene ledenvergadering, daartoe speciaal uitgeschreven, aanvaard, onder dankzegging aan de gedéchargeerde commissie. Om een begin te maken met de periode van experimenten, welke vervolgens zou moeten beginnen, werd een audiëntie bij de staatssecretaris van onderwijs en wetenschappen aangevraagd. Bij de afsluiting van dit jaarverslag (om organisatorische redenen reeds zeer vroeg in 1971) was op dit verzoek nog geen antwoord ontvangen.

Hield al deze deining rondom het eindexamen, culminerend in een voor onze vereniging toch niet alledaagse algemene ledenvergadering, veel van de aandacht van bestuur en leden gevangen, er waren andere onderwerpen, die in importantie en urgentie niet voor de eindexamenkwestie onderdeden.

Daar was de kwestie van het ongedeelde v.w.o. en die van een nieuwe basistabel, waarover door de Raad van Leraren een standpunt in het Lochemse overleg moest worden ingenomen en die door de Raad werden doorgespeeld naar de vakgroepen. De V.G.N. was niet de enige vakgroep die er bezwaar tegen maakte, dat hier op te korte termijn houdingen bepaald moesten worden in zeer belangrijke vraagstukken. Onderlinge contacten, gelegd tijdens vergaderingen met de 2de afdeling van de Raad van Leraren, voerden tot vergaderingen van de voorzitters van de vakgroepen (of hun plaatsvervangers). De eerste keer kwamen deze voorzitters op 23 maart 1970 bijeen op initiatief van "Levende Talen", toen nog o.a. ter bespreking van de mogelijkheid om jaarvergaderingen, conferenties e.d. te laten samenvallen om het onderwijs zo weinig mogelijk te desorganiseren. De discussies over dit onderwerp, dat reeds in 1969 door de V.G.N. bij de vakgroepen aan de orde was gesteld, hadden nog niet tot een uitvoerbaar resultaat geleid, toen bovengenoemde Lochemse kwesties de aandacht opeisten. In totaal kwamen de vertegenwoordigers van de vakgroepen in 1970 zeven maal bijeen. Hun overleg leidde tot een gezamenlijk standpunt dat o.a. in "Kleio" gepubliceerd werd (nr.9, okt.'70, blz.334 e.v.; zie ook het "Weekblad" van 11 dec.1970 in de rubriek Raad van Leraren, de nota van de besturen van de vakgroepen met het memorandum van de V.G.N. op blz.477-478). Dit alles leidde tot de wens, deze "club van vakgroepvoorzitters" te institutionaliseren tot een Raad van Vakgroepen, die op zal kunnen komen voor de onderwijskundige belangen van de onderscheidene vakken.

De voorzitter van de V.G.N., die in dit alles een werkzaam aandeel gehad heeft, werd ook in het voorlopig bestuur van deze Raad-in-oprichting gekozen; de taak van de voorzitters der vakgroepen is hiermede intussen aanmerkelijk verzwaaard.

Een zeer dringende kwestie bleef ook in dit verslagjaar de nieuwe inrichting der leraarsopleiding. Had het V.G.N.-bestuur reeds in 1969 bij de programmacommissie voor Geschiedenis en Staatsinrichting (de commissie-Wieringa) van de Commissie Opleiding Leraren (de commissie-Drewes) op spoed bij de rapportage aangedrongen, in oktober 1970 deed de Organisatie van Studenten in de Geschiedenis in Nederland onthullingen over het nog niet ter publicatie vrijgegeven rapport van de C.O.L. Op 17 november 1970 lichtte collega drs.N.Maarsen het bestuur uitvoeriger over de stand van zaken in de commissie-Wieringa in en werd hem van bestuurswege een opdracht betreffende het standpunt der V.G.N. te dezer zake verstrekt. Het bestuur ging daarin accoord met een twee-gradenstelsel, nl. met een eerste en een tweede graad, doch op voorwaarde dat de

profilering duidelijk tot uitdrukking moet komen in het verschil in opleidingsduur, bijv. 5 en 3 jaar. Verder sprak het bestuur als zijn standpunt uit, dat ook voor de tweede graads-bevoegdheid een interdisciplinaire opleiding moet worden verwezenlijkt, d.w.z. een opleiding met de nodige randwetenschappen en zonder bevoegdheid te verschaffen voor een tweede vak.

Bij de samenstelling van de discussienota voor het schoolonderzoek bij het Mavo- en Havo-eindexamen was evenals de commissie v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o. en de pedagogische centra óók de V.G.N. betrokken; gelijk bekend, speelde zich de instructie der docenten van de experimenteerscholen in het begin van het schooljaar af en moesten ook hier weer klachten worden vernomen van overijldheid en tijdgebrek.

De problematiek van de geschiedenis bij het Mavo is geen geringe. Het bestuur mag zich gelukkig prijzen over een expert in Mavo-zaken in zijn midden te beschikken en de Mavo-aangelegenheden verder aan een goed-werkende Mavo-commissie te kunnen toevertrouwen. Op 17 oktober 1970 kon deze commissie een delegatie uit het bestuur inlichten over haar Mavo-rapport, dat spoedig daarop in Kleio is gepubliceerd. Het betr. Kleio-nummer is op ruime wijze onder het Mavo verspreid en heeft een goede bijdrage geleverd aan de ledenwerving in deze kringen. Thans zal ook de broodnodige aandacht worden geschonken aan het geschiedenisonderwijs aan de pedagogische academies.

Een eerste stap zal zijn de benoeming van een collega uit deze sector in het bestuur van de V.G.N.

Met waardering kan ook worden gewag gemaakt van de werkzaamheden van P.A.-commissie (conferentie en collegedagen) en Didactiek-commissie (een conferentie over de zelfwerkzaamheid, die herhaald moest worden, en een zeer geslaagd seminarium voor jonge geschiedenisleraren in december 1970 door de voorzitter geopend en door de 1ste secretaris gesloten). In mei 1970 bezochten voorzitter, vice-voorzitter en 2de secretaris een vergadering van de P.A.-commissie ter bespreking van de nieuwe structuur.

De nieuwe Kleio-redactie is met veel enthousiasme aan het werk gegaan. De voorbereiding van een vernieuwd "Kleio" kreeg ook in dit verslagjaar haar beslag: het eerste nummer van 1971 verscheen in een andere vorm en opmaak.

Steeds talrijker werden de verzoeken, die het bestuur bereikten om inlichtingen over de inrichting van een vaklokaal en -bibliotheek. Aangezien de laatste nota daaromtrent uit het begin der zestiger jaren dateerde, kwam het het bestuur gewenst voor, over deze aangelegenheid opnieuw te laten rapporteren. Het bestuur vond de Didactiekcommissie bereid, in deze lacune te voorzien.

stand van zaken?

In het laatst van 1970 werd van de zijde van Belgische collega's contact met de V.G.N. gezocht in verband met de bij onze zuiderburen ten aanzien van het geschiedenisonderwijs gerezen problemen. Het contact met de Duitse zusterorganisatie werd verstevigd in de conferentieweek, door collega Schaafsma op uitstekende wijze te Seppe in de laatste week van de grote vakantie georganiseerd. Twee leden van het bestuur namen aan deze week deel.

Het bestuur wil niet nalaten, die leden zijn dank te betuigen, die of in commissies van de vereniging of als vertegenwoordigers van de V.G.N. bij buiten de V.G.N. werkzame instanties hun werkkraft voor de vereniging inzetten. Hen allen te noemen, zou tot

omissies kunnen leiden, die door een algemene vermelding kunnen worden verzeild. De betrekkingen met de zusterverenigingen, met de Raad van Leraren en met andere instanties, die zich met de beoefening der geschiedenis en met het geschiedenisonderwijs bezig houden, zoals daar o.a. zijn de Sectie Geschiedenis van de Academische Raad en het Nederlands Historisch Genootschap, zijn van de meest plezierige aard.

Naast hetgeen in het bovenstaande reeds is gereleveerd i.v.m. onze betrekkingen tot de overheid, moet er nog op worden gewezen, dat een correspondentie, met de staatssecretaris van onderwijs en wetenschappen gevoerd over de onderwijsbevoegdheid voor het vak "Geschiedenis en Staatsinrichting" geleid heeft tot het bevoegd verklaren van de bezitters van de akte M.O.-geschiedenis voor dit vak met zijn lange naam. De verplichtingen, die de staatssecretaris ons overigens in zijn eveneens in "Kleio" gepubliceerd schrijven aangaande het onderdeel "staatsinrichting" voorhield, zullen ons in de nabije toekomst zeker zeer ter harte moeten gaan. Aan het verzoek van de staatssecretaris van O. en W., iemand uit ons midden voor te dragen voor de Commissie modernisering leerplan Maatschappijleer konden wij voldoen; collega G.L.Heij nam hierin namens de V.G.N. zitting. In antwoord op een schrijven van het bestuur berichtte ons de minister van Defensie, dat op verzoek van de staatssecretaris van onderwijs en wetenschappen de dienstplichtige geschiedenisleraren wederom waren opgenomen in de vrijstelling van de eerste oefening. Dit alles overziende lijkt het hier de plaats en de gelegenheid, ook met erkentelijkheid gewag te maken van de aandacht, die de V.G.N. ondervindt van de zijde der vaste commissie voor Onderwijs en Wetenschappen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, telkens wanneer zij zich tot haar wendt.

Alles bijeen genomen moge het uit deze niet op volledigheid bogende verslaggeving de leden van de V.G.N. duidelijk zijn, dat het bestuurslidmaatschap allermint een sinecure is, doch van bestuursleden veel tijd en energie vergt. Het aantal bestuursvergaderingen sinds de jaarvergadering van 6 april 1970 tot de datum van afsluiting van dit jaarverslag, 4 jan. 1971, of zo men wil in het kalenderjaar 1970, nl.13, resp.21, geeft van de bestuurswerkzaamheden slechts een zwakke afspiegeling.

De proefneming met een zevenhoofdig bestuur, zonder onderscheid te maken (zoals weleer) tussen Algemeen en Dagelijks bestuur heeft, naar het het bestuur voorkomt, alleen geleid tot verzwaring der werkzaamheden, vooral van die van de voorzitter. Een terugkeer tot de situatie, waarin een beperkt dagelijks bestuur lopende routine-zaken behandelt en de beleidszaken voorbereidt, die in een Algemeen bestuur dan met vrucht kunnen worden besproken, komt het huidige bestuur daarom wenselijk voor. Dat zaken op die manier soms tweemaal uitvoerig moeten worden behandeld, moet dan maar op de koop toe worden genomen. Het opnieuw toetreden tot het Alg.bestuur van de voorzitters van P.A., Didaktiek-commissie en Kleio-redactie zou het contact met deze instanties vergemakkelijken en de mogelijkheid tot eventuele communicatie-stoornissen beperken, zo niet uitsluiten.

Met de beladen term "communicatie-stoornissen" zijn wij dan beland in het moderne sociologische jargon. Het verdient tenslotte vermelding, dat een groep studenten in de sociologie van de Nederlandse Economische Hogeschool te Rotterdam de vereniging doorlicht (of misschien reeds heeft doorgelicht). Het bestuur is zeer benieuwd naar de resultaten van dit onderzoek, naar het functioneren van onze vereniging, die dan wel niet de oudste der vakgroepen, maar zeker ook niet de minst levendige is.

C.L.A.Daniëls
1ste secretaris.

FINANCIEEL VERSLAG

van de penningmeester over het boekjaar 1970.

Het saldo op 1 januari 1970 bedroeg totaal f 1.997,54 en op december van het zelfde jaar f 2.888,61. Het laatste bedrag vormt het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven in dat jaar.

Het is echter niet zo dat dit bedrag het werkelijk batig saldo over 1970 is. Bij de inkomsten treft U de post "Subsidie Seminarium jonge leraren" van f 2.500,— aan, welk bedrag in 1971 naar de penningmeester van de Didactiekcommissie zal worden overgemaakt. Onder de uitgaven staat een bedrag van f 6.000,—, dat de penningmeester van de Didactiekcommissie ontving uit de verenigingskas ter bestrijding van de kosten van de Didactieconferenties najaar 1970. In januari 1971 werd de subsidie voor deze conferenties van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen ontvangen.

Bij het opmaken van de jaarrekening kon ook de betaling van het laatste nummer van Kleio 1970 (no.10) nog niet worden betrokken, omdat er nog geen rekening was ontvangen.

Een "Staat van meer en minder", die in vorige jaren werd gepubliceerd, zult u dit jaar niet aantreffen. Naar mijn mening is het opvoeren van een dergelijke staat slechts zinvol en wenselijk als een begroting post voor post door een vereniging wordt goedgekeurd en bij overschrijding van posten aanvullende begrotingen moeten worden ingediend en aanvaard. In een dergelijke situatie wordt van een duidelijke overeenkomst tussen begroting en werkelijke inkomsten en uitgaven uitgegaan. Door aanvaarding van de "heffing ineens" was daar bij onze vereniging geen sprake meer van; de werkelijke inkomsten stegen immers ver boven de begroting uit. Wilt U toch vergelijken, dan kunt U afgezien van de opmerkingen die ik verder nog in dit verslag maak, de begrotingsgegevens van vorig jaar vinden in Kleio no.1, 1970.

De contributies en de heffing ineens vormden de belangrijkste bron van inkomsten. Ondanks een ogenschijnlijk succesvolle inning is de werkelijke situatie moeilijker. Ook deze penningmeester zingt mee in het koor van degenen, die klaren over de traagheid, de slordigheid en soms zelfs de onwil van een gedeelte der leden om aan haar of zijn financiële verplichtingen te voldoen. Bij de begroting voor 1971 ziet U wat er nog aan achterstallige contributies en abonnementsgelden betaald moet worden. Nog steeds wordt gezocht naar een meer efficiënte en gemakkelijker, maar niet dure manier van inning. Tevens zal het bestuur zich helaas genoodzaakt zien zijn kostbare tijd in het probleem van "niet-betalers" te steken.

Voor het eerst werd de post advertentie-inkomsten opgevoerd. Een aantal in 1970 uitgeschreven rekeningen zijn op dit ogenblik nog niet door de adverteerders betaald. Prognoses over deze post zijn moeilijk te geven. Wel hoopt het bestuur in toenemende mate uit deze post de kosten van het uitgeven van Kleio te kunnen bestrijden. De eerste post der uitgaven in 1970 is de betaling van de achterstallige rekeningen bij de drukker van Kleio, een kwestie die een aantal jaren een moeilijk punt in de V.G.N. financiën is geweest. Kleio kostte dit boekjaar f 725,— meer dan was begroot. Stijgende drukkerskosten en de toezending van het nummer dat het Mavorapport bevatte aan alle

Mavoscholen waren hier de oorzaak van. Overigens gaven enige tientallen Mavodocenten zich na het verschijnen van dit nummer als lid van de vereniging op.

Het aantal leden bedroeg op 31 december 1970 1043. In het afgelopen jaar zijn we de 1000 gepasseerd.

Decentralisatie, 21 bestuursvergaderingen, groeiend overleg met de andere vakgroepen en intensief, soms ook telefonisch overleg tussen bestuursleden onderling deden de bestuurskosten f 1.100,— boven de begroting uitkomen.

De administratie bleef net onder de begroting. Met de in januari 1971 overgemaakte declaratie over december 1970 meegerekend komen we echter tot een begrotingsoverschrijding. Ook hier moet voor het volgend jaar met een kostenstijging rekening worden gehouden.

Nieuw is ook de post "Raad van Vakgroepen i.o.". Deze sinds maart 1970 functionerende vergadering, waar de voorzitter van de V.G.N. zitting in heeft, zal dit jaar naar een institutionalisering groeien. De V.G.N. zal er ongetwijfeld een financiële bijdrage aan moeten geven.

Nu de P.A.service voor alle leden van de vereniging is gaan gelden, werd het noodzakelijk een bedrag van f 2.000,— te reserveren voor de toekomstige uitgave van de P.A.colleges 1968—1970/1. Voor het komend jaar wordt voor dit doel een bedrag van f 5.000,— gereserveerd.

De Eindexamencommissie sloot haar werkzaamheden af met de aanbidding van het eindrapport. De door deze commissie gemaakte kosten waren f 465,53 hoger dan voorzien was.

Een kostenstijging gaf ook het redactiewerk voor Kleio, hetgeen onder meer veroorzaakt werd door de voorbereidingen die getroffen moesten worden toen besloten was van drukker te veranderen.

Het functioneren van de afdelingen was nog niet zoals vorig jaar om deze tijd verwacht kon worden. Er werd f 1.700,— minder uitgegeven dan op de begroting stond.

De post diversen bevat de bedragen die o.a. betaald moesten worden aan de Staatsdrukkerij voor de uitgave van onze nieuwe statuten en het aanschaffen van het Jaarboek VWO/HAVO ten behoeve van de administratie.

Bij de afsluiting van het boekjaar kan geconstateerd worden dat de V.G.N. dankzij de "heffing ineens" voorlopg uit de grootste financiële problemen gekomen is. Optimisme ten aanzien van een bescheiden reservering voor het komend boekjaar heeft ondergetekende echter niet. Noodzakelijk is in de allereerste plaats een vlottere inning van de contributie- en abonnementsgelden. Daar te verwachten valt, dat de kostenstijging zich ook in de komende jaren zal voortzetten, gezien ook het feit dat een slagvaardig beleid nodig zal blijven, acht de penningmeester zorgvuldige observatie van inkomsten én uitgaven dringend geboden.

Misschien dat een kostenbesparing bij het uitgeven van Kleio kan optreden doordat in het vernieuwde Kleio er meer tekst op een pagina gaat. Een kosten raming blijft hier echter moeilijk.

Bestuur en administratie zullen in de uitgavenlijst belangrijke posten blijven vormen. Het is de vraag of in de toekomst, mocht de vereniging in ledental en activiteiten verder uitgroeien, niet gedacht zal moeten worden aan een verenigingsbureau. Voorlopig zal dit niet realiseerbaar zijn. De ontwikkeling ten aanzien van de éne lerarenorganisatie en in de Raad van Vakgroepen dient in dit opzicht ook te worden afgewacht.

In vergelijking met 1970 mag verwacht worden dat de totale omzet van de vereniging met ongeveer f 4.000,— zal toenemen. De subsidies worden daarbij buiten beschouwing gelaten en zijn p.m. opgevoerd. Een nauwlettend volgen van de financiële toestand blijft beslist noodzakelijk, wil de vereniging aan haar doelstellingen blijven beantwoorden.

B.van Lingen,
penningmeester.

JAARREKENING 1970.

Inkomsten

Saldo op 1 januari 1970:

giro f 1.300,—

bank 697,54

Contributie 1968

1969

1970

1971

Abonnementen: Kleio 1970

1971

Verkoop Kleionummers

Advertenties Kleio

Lunches jaarvergadering

Bankrente

Diversen

Subsidie Did. Conferentie 1969

Overschot subsidie Did. Conf. 1969

Subsidie Conferentie Seppe 1970

Overschot subsidie Conf. Seppe 1970

Subsidie Seminarium jonge leraren 1970

Uitgaven

Kleio 1969

Kleio 1970, nummers 1 t/m 9

Bestuur

Administratie

Algemene ledenvergaderingen

Afdelingen

Didactiek commissie (voorschoot seminarium jonge leraren 1970)

Redactie Kleio

P.A. Commissie reservering uitgave colleges

Eindexamencommissie

Mavocommissie

Kascommissie

Lidmaatschap Cevno

Diversen

Retour naar Ministerie overschot subsidie Did. Conf. 1967

Naar Did. Comm. subsidie did. conf. 1969

Retour naar Ministerie overschot subsidie Did. Conf. 1969

Retour naar Ministerie overschot subsidie Did. Conf. 1969

Naar Did. Comm. subsidie Did. Conf. 1970

Naar Comm. Seppe subsidie Seppe 1970

Retour naar Ministerie overschot subsidie Seppe 1970

Saldo op 31 december 1970

giro f 2.209,46

bank 679,15

f 6.368,09

15.275,24

7.483,28

4.567,14

829,20

658,97

350,00

1.329,17

2.000,00

1.465,53

351,95

11,00

60,00

90,87

100,00

3.350,00

772,53

202,00

6.000,00

7.000,00

2.907,58

2.888,61

Totaal f 64.261,16

Totaal f 64.261,16

BEGROTING 1971

Inkomsten:

Contributies	42.750,—
Abonnementen	2.500,—
Achterstallige contributies	
1968	250,—
1969	500,—
1970	2.500,—
Achterstallige abonnementsgelden	
1969	120,—
1970	150,—
Advertenties Kleio	
1970	1.000,—
1971	2.000,—
jonge leraren 1970	550,—
Bankrente	50,—
Girorente	50,—
subsidies	p.m.

Totaal f 51.870,—

52.220,—

Uitgaven:

Kleio 1970, nummer 10	f 2.200,—
Kleio 1971	18.000,—
Bestuur	8.500,—
Administratie	6.000,—
Algemene ledenvergadering	800,—
Afdelingen	1.000,—
Verenigingsraad	500,—
Raad van Vakgroepen i.o.	1.000,—
Didactiekcommissie	1.000,—
Redactie Kleio	1.200,—
P.A. Commissie reservering uitgave colleges	5.000,—
Mavocommissie	1.500,—
Commissie Pedagogische Academies	1.000,—
Commissie ad hoc	1.000,—
Onvoorzien	500,—
Subsidies	p.m.

Totaal f 49.200,—

SPOORZOEKERS

redactie:
Drs. N.J. Maarsen
Bleulandweg 470
Gouda
tel. 01820-10545

Drs. G.A.J. Giezeman
Dirk van Voorburglaan 16
Voorburg
tel. 070-868123

Een reeks **bronnenboeken** voor het geschiedenis-
onderwijs HAVO/VWO

Spoorzoekers:

- dragen aangepast materiaal aan voor de zelfwerkzaamheid in de geschiedenisles;
- elk onderwerp bevat, na korte inleidingen, zorgvuldig bijeengezochte bronnen; specialisten, in samenwerking met kundige redacteuren, verzorgden het geheel
- vragen en opdrachten zijn in elk boekje rijkelijk opgenomen; de leraar die met de boekjes werkt heeft dus direct bruikbaar materiaal beschikbaar.

Spoorzoekers:

- bieden de mogelijkheid twee belangrijke doelstellingen van het geschiedenisonderwijs te bereiken, te weten:
- leerlingen in contact brengen met de historische mens
- leerlingen zelf laten ervaren hoe moeilijk het is kennis omtrent het verleden te verzamelen en hen dat verleden leren begrijpen.

Spoorzoekers:

- leren leerlingen de mogelijkheden van het vergaren van informatie.

Spoorzoekers:

- werken in de richting van vakkenintegratie

Spoorzoekers:

- zijn de moeite van het kennismaken zeker waard.

Tot nu toe verschenen:

**ABRAHAM KUYPER, HET VROEGSTE CHRISTENDOM,
STALINS RUSLAND, DE INDONESISCHE REVOLUTIE,
PETER DE GROTE.**

Spoedig verschijnen:

**NEDERLANDS INDIE ONDER VOOGDIJ,
DE BEELDENDE KUNST IN DE RENAISSANCE,
DE GROTE DEPRESSIE EN DE NEW DEAL.**

Uitgeverij J.H. Gottmer
Postbus 555
Haarlem

De beide redactieleden zijn gaarne bereid informatie
te verstrekken.

JAARVERSLAG

van de Vereniging van Geschiedenisleraren in Nederland (V.G.N.)
deel 2

Voor de eerste maal in het bestaan van de V.G.N. wordt het jaarverslag niet alleen door de 1e secretaris opgesteld. Het is een teken van de zich steeds uitbreidende werkzaamheden van het bestuur dat de 2e secretaris belast werd met het verslag uitbrengen over de interne zaken van de vereniging, waaronder met name het wel en wee van de afdelingen valt.

In november 1968 werd door het bestuur aan de secretarissen van de P.A.-kringen gevraagd of zij bereid waren ook het secretariaat van nieuw op te richten V.G.N. afdelingen op zich te nemen. Daarmee is het begonnen. In januari '69 waren er 19 afdelingen geformeerd, waarvan de bestuursleden voor het grootste gedeelte voortkwamen uit de P.A.-kringen. De afdelingen, die nog geen enkele wettelijke basis hadden, hielden zich op hun eerste vergadering bezig met het interim-rapport van de Eindexamencommissie. Op de jaarvergadering van april 1969 werd via een motie van de afdeling Heerlen gevraagd de decentralisatie nader uit te werken. Aan de jaarvergadering van april 1970 werd een heel pakket voorstellen tot wijziging van de verenigingsstructuur voorgelegd. De aangenomen voorstellen betekenden o.a. dat het bestaan van de afdelingen door de leden werd aanvaard. Een wijziging van Statuten en huishoudelijk reglement werd echter tot later datum uitgesteld om eerst eens in de nieuwe structuur te kunnen "proefdraaien". Belangrijk was ook dat iedere afdeling het recht zou hebben afgevaardigden te zenden naar de algemene ledenvergadering, waar nu per afdeling gestemd zou gaan worden volgens de formule dat ieder volledig tiental leden recht geeft op één stem. Voor de eerste maal werd volgens deze procedure gewerkt op de algemene ledenvergadering van 17 oktober 1970.

Over de vraag of de oprichting van afdelingen aan haar doel (meer contact tussen bestuur en leden) beantwoordt, zal verschillend geoordeeld worden. Vastgesteld kan worden dat in 1970 via de afdelingen 100-150 leden zich hebben uitgesproken over het eindrapport van de E.E.C. en de verschillende bestuursvoorstellen. Dat aantal is groter dan het aantal dat gewoonlijk op een algemene ledenvergadering verschijnt, maar het is niet groot vergeleken bij het totaal aantal leden van de vereniging en het lijkt in ieder geval voor verbetering vatbaar. Organisatorisch doet zich bovendien nu al het probleem voor dat het niet gemakkelijk is voor aftredende afdelingsbestuursleden opvolgers te vinden. Met name is dat op het moment van het schrijven van dit verslag het geval in de afdelingen Arnhem, Breda en Utrecht. Doordat de organisatie van de P.A.-colleges sinds de jaarvergadering van april '70 ook onder de afdelingsbesturen valt is de P.A. vorming in genoemde afdelingen eveneens in gevaar. Derhalve lijkt het nuttig de leden erop te wijzen dat het hun vereniging alleen dan goed kan gaan als zij bereid blijven de noodzakelijke taken te vervullen.

Hieronder volgt een overzicht van de afdelingen, hun besturen en het aantal leden. Het aantal stemmen dat iedere afdeling op de a.s. ledenvergadering kan uitbrengen wordt bepaald door het aantal **volledige** tientallen.

19 V.G.N.-AFDELINGEN

Afd. ALKMAAR

Secretaris: F.Nijhuis, Lindenlaan 12, Bergen N.H.; tel.02208 - 3821;
Voorzitter: C.v.d.Kolk, Honthorstlaan 19, Alkmaar; tel.02210 - 14876;
Penningmeester: Mej.K.P.Klimp, Sportlaan 77, Den Helder; tel.02230 - 12092.

Aantal leden ½ '71: 40

Afd. AMSTERDAM

Secretaris: H.H.W.van Eijk, Churchilllaan 246 III, Amsterdam Z.; tel.020 - 733682.
Voorzitter: Drs.R.J.Zoethout, Archimedesweg 3 I, Amsterdam; Penningmeester:
Penningmeester: Drs.J.D.Coster, Traviatastraat 53, Amstelveen;

Aantal leden ½ '71: 96

Afd. ARNHEM

Secretaris: vacature.
Voorzitter: Drs.J.B.Stomph, Wildenborglaan 32 VI, Arnhem;
Penningmeester: Drs.H.van den Berg, Morgensterstraat 5, Arnhem.

Aantal leden ½ '71: 70

Afd. DEN BOSCH

Secretaris: V.M.van Dongen, Philips de Tweedestraat 51, Den Bosch; tel.04100 - 46753;
Voorzitter: Drs.H.A.V.M.van Stekelenburg, Moleneindstraat 16, Vught; tel.04100 - 40502;
Penningmeester: A.Th.Wijdeven, Colijnstraat 53, Oss.

Aantal leden ½ '71: 44

Afd. BREDA

Secretaris: vacature.
Voorzitter: vacature.
Penningmeester: vacature.

Aantal leden ½ '71: 58

Afd. EINDHOVEN

Secretaris: Drs.J.M.P.van Oorschot, Kruisakker 76, Eindhoven; tel.040 - 34838;
Voorzitter: Drs.A.C.Niemeijer, Wijngaardplein 39, Eindhoven; tel. 04900 - 439952
Penningmeesteresse: Mevr.N.van Berkel-Bergé, Boschdijk 932, Eindhoven-Acht.
Aantal leden ½ '71: 38

Afd.GOES

Secretaris: H.Lijdsman, Valckeslotlaan 89, Goes; tel.01100 - 4158;
Voorzitter: A.J.Kaarsemaker, Schepenenlaan 210, Middelburg; tel.01180 - 3661;
Penningmeester: F.M.S.Beerens, Kamperfoeliestraat 40, Goes.

Aantal leden ½ '71: 28

Afd.GRONINGEN

Secretaris: B.Bielefeld, Kamperfoelieweg 42, Paterswolde; tel.05907 - 1319;
Voorzitter: Drs.H.Lambooy, Burg.de Hoopstraat 16, Veendam;
Penningmeester: W.Valkenburg, Paterswoldseweg 65a, Groningen; tel.05900 - 37403.

Aantal leden ½ '71: 54

Afd.DEN HAAG

Secretaris: tijd.Mevr.Herzberg, Paulus Potterstraat 26, Lisse; tel. 02530 - 5648;
Voorzitter: Drs.C.P.W.F.Herzberg, Paulus Potterstraat 26, Lisse; tel. alsb.
Penningmeester: W.H.v.d.Wey, Pomonalaan 21, Den Haag.

Aantal leden ½ '71: 133

Afd.HAARLEM

Secretaris: Drs.W.G.v.d.Weiden, Liedeweg 81, Haarlemmerliede; tel. 02504 - 477;
(buitengw.lid)
Voorzitter: Pater L.J.Reykers, Zijlweg 199, Haarlem post Overveen; tel.023 - 13523;
Penningmeester: A.de Vries, Julianalaan 39, Overveen; tel. 023 - 253298.

Aantal leden ½ '71: 59

Afd.HEERLEN

Secretaris: Pater M.J.van Velzen o.f.m., St.Bernardinus College, Leenderkapelweg
Schaesberg; tel. 04443 - 3790;
Voorzitter: W.J.M.Boonekamp, St.Annalaan 5, Heerlen; tel. 04440 - 5037;
Penningmeester: W.Ch.E.Müller, Johannes XIII-singel 20, Heerlen.

Aantal leden ½ '71: 25

Afd.HENGLO

Secretaris: W.Kuiper, Tijhofslaan 63, Almelo; tel. 05490 - 18435;
Voorzitter: G.J.Erdtsieck, Cath.v.Renneslaan 29, Almelo;
Penningmeester: P.A.Boonstoppel, Hofstraat 4, Losser (komt niet i/h ledenregister voor)

Aantal leden ½ '71: 35

Afd. LEEUWARDEN

Secretaris: H.J.Ritsma, Gerard Terborghstraat 19, Leeuwarden; tel. 05100 - 22326;
Voorzitter: G.Ph.Bol, Leeuwerikstraat 20, Leeuwarden; tel. 05100 - 29861;
Penningmeester: K.D.Stavenga, Van Helsdingenstraat 47, Hardegarijp; tel. 05110 - 2124.

Aantal leden $\frac{1}{2}$ '71: 41

Afd. MAASTRICHT

Secretaris: drs.E.Koers, Passementmakersdreef 30, Maastricht-Belfort; tel. 04400 - 30036;
Voorzitter: Broeder Bavo Salman, Tongerseweg 135, Maastricht;
Penningmeester: drs.L.A.M.Brands, Geleenstraat 37A, Munstergeleen.

Aantal leden: $\frac{1}{2}$ '71: 26

Afd. ROTTERDAM

Secretaris: mej.W.v.d.Spek, Prinses Julianalaan 49, Rotterdam-16; tel. 010 - 120644;
Voorzitter: J.G.Kikkert, Karekietlaan 12, Oostvoorne.
Penningmeester: W.D.J.Lafeber, Sportlaan 31, Vlaardingen.

Aantal leden $\frac{1}{2}$ '71: 83

Afd. UTRECHT

Secretaris: vacature
Voorzitter: vacature
Penningmeester: Drs.J.S.Wijne, Stastokdreef 7, Utrecht; tel. 030 - 710274.

Aantal leden $\frac{1}{2}$ '71: 106

Afd. VENLO

Secretaris: drs.H.S.M.Korsten, Groenstraat 244, Venlo; tel.04700 - 20405;
Voorzitter: drs.J.A.Zeeuwen, Rozenkransstraat 11, Venlo; tel. 04700 - 4691;
Penningmeester: Drs. Th.L.A.M.Seelen, Groenstraat 242, Venlo; tel. 04700 - 3893
(buitengew.lid)

Aantal leden $\frac{1}{2}$ '71: 23

Afd. ZUTPHEN

Secretaris: Mevr.A.Goudriaan-De Ru, Gerstekamp 12, Warnsveld; tel. 05750 - 2858;
Voorzitter: Dr.J.Reijers, Pr.Bernhardlaan 36, Zutphen; tel. 06750 - 3350;
Penningmeester: Drs. H.Smit, Deventerweg 164, Zutphen; tel. 06750 - 6287.

Aantal leden $\frac{1}{2}$ '71: 43

Afd. ZWOLLE

Secretaris: Drs. S. Hörchner, Stevinstraat 9, Kampen; tel. 05292 - 4033.

Voorzitter: Drs. J. Spoelman, De Strubben 8, Emmen;

Penningmeester: H. M. de Weerd, Sportlaan 5, Hardenberg; tel. 05232 - 825.

Aantal leden ½ '71: 47

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

Aan de afdeling economische en sociale geschiedenis van het Instituut voor Geschiedenis der Rijksuniversiteit te Utrecht bestaat een vacature voor de post van

wetenschappelijk (hoofd-) medewerker

die zich in overleg met de overige stafleden van de afdeling zal wijden aan

1. onderwijs in de economische en sociale geschiedenis, in beginsel op alle niveaus,
2. onderzoek, meer speciaal op het gebied van de agrarische geschiedenis.

Gedacht wordt aan een medewerker met een brede kennis van de economische en sociale geschiedenis in het algemeen, die belangstelling heeft voor agrarische geschiedenis.

Men gelieve sollicitaties uiterlijk vier weken na het verschijnen van deze advertentie te richten aan de afdeling economische en sociale geschiedenis van het Instituut voor Geschiedenis der Rijksuniversiteit te Utrecht, Kromme Nieuwe Gracht 20 te Utrecht, t.a.v. Prof. Dr. Th. van Tijn.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

Bij het Instituut voor Klassieke Talen en Oude Geschiedenis wordt per 1 augustus 1971 of zoveel eerder als mogelijk is gevraagd een

wetenschappelijk medewerker bij de afdeling **oude geschiedenis**

De taak van deze functionaris zal bestaan in het verrichten van onderzoek en het geven van onderwijs op het terrein van de Oude Geschiedenis aan studenten in de klassieke talen en de geschiedenis.

Gedacht wordt aan iemand met ervaring en een goede reputatie bij het V.W.O.

Aanstelling vindt plaats in het wetenschappelijke medewerkers rangstelsel.

Schriftelijke sollicitaties met curriculum vitae en eventueel een overzicht van publicaties binnen 3 weken na het verschijnen van deze advertentie te richten aan Prof.Dr. H.T. Wallinga, Instituut voor Klassieke Talen en Oude Geschiedenis, Drift 29 te Utrecht, die ook gaarne nadere inlichtingen over deze functie zal verstrekken na schriftelijke aanvraag.

COMMISSIE VERSLAGEN

Jaarverslag van de redactie van Kleio

1. De elfde jaargang omvatte 414 pagina's, alsmede een ongenummerde uitgave over de herdenking van de bevrijding. Daarmee is Kleio opnieuw iets groter geworden vergeleken met het vorige jaar.
 2. Meer dan andere jaargangen werden de bladzijden gevuld met kopij van de zijde van het bestuur van de VGN: jaarverslagen, briefwisselingen, nota's en rapporten (ongeveer 50 % van het aantal pagina's). Daarnaast werden didactische bijdragen opgenomen. Beperkt was het aantal artikelen van historisch-wetenschappelijke aard.
 3. De redactie is erin geslaagd meer advertenties te werven voor Kleio dan voorheen. Niet alleen om financiële redenen is dat aantrekkelijk, ook de lezer is met deze informatie gediend.
 4. De elfde jaargang was de laatste die werd gedrukt door Holland Typing Office te Amsterdam en tevens de laatste die werd uitgegeven in samenwerking met de Stichting Onderwijs Oriëntatie.
 5. In mei werd de oude redactie, bestaande uit Geurts, secretaris Van Noort, Nannen, Van de Poll, Tomassen en De Wolff, opgevolgd door de groep die op de omslag van dit nummer staat vermeld.
- Voor verdere mededelingen over de plannen van de redactie zij verwezen naar pagina 1 van het eerste nummer van deze jaargang.

Jaarverslag 1970 van de Didaktiekcommissie

1. Samenstelling. Hier vonden de volgende veranderingen plaats:
C.M.H. Bosch bedankte als lid i.v.m. het voorzitterschap van de vereniging. De heren A.W.Parent en W.H.Manesse, enige tijd nominaal lid, traden uit. Hierdoor ontstonden 3 vacatures, waarvan er een werd vervuld door P.H.F.Gieles. J.G.Toebes nam aan het einde van het jaar het voorzitterschap over van dr.P. van der Meulen, die inmiddels is toegetreden tot de redactie van Kleio. Alszodanig zal hij het contact tussen didaktiekcommissie en verenigingsorgaan onderhouden. Mej.drs.H.L.A.Furnée nam van J.G.Toebes het secretariaat over. Overige leden: A.C.E.Janse, penningmeester, P.Baardse (contactpersoon burgklascommissie), J.H.Bierling, A.P.Dijkstra. Er wordt naar gestreefd zo spoedig mogelijk in de vacatures te voorzien.
2. Conferenties en seminarium.
Ook dit jaar werden 2 najaarsconferenties georganiseerd (18 en 19 sept. en 2 en 3 oct. te Oosterbeek). Deze vergden veel voorbereiding, niet in het minst van de penningmeester. Er zal naar wegen gezocht moeten worden hem althans van een deel van de administratieve bezigheden te verlichten.

Beide conferenties waren ver overtekend, zodat met de afgeschrevenen een derde conferentie georganiseerd had kunnen worden, ware dit organisatorisch mogelijk geweest. Het onderwerp van beide conferenties, zelfwerkzaamheid, werd door dr.P.van der Meulen in een theoretisch gefundeerde inleiding op originele wijze aan de orde gesteld. In een inspirerend betoog gaf daarna P.H.F.Gieles zijn ervaringen met het projectonderwijs weer. Het project dat buiten de school plaats vindt, schept immers een veel wezenlijker situatie voor zelfwerkzaamheid dan het onderwijs binnen de schoolmuren. In groepen werd daarna een project over een willekeurig te kiezen stad uitgewerkt.

Zaterdagochtend werden op beide conferenties teksten over het Midden Oosten, door A.P.Dijkstra en P.Baardse bijeengezocht, en van vragen voorzien, besproken.

Ook het seminarium voor jonge geschiedenisleraren (9 tot 12 dec. te Ermelo gehouden) was ver overtekend. Voor 36 deelnemers bespraken de heren Gieles en Dijkstra hun methoden om bij de leerlingen de zelfwerkzaamheid te stimuleren. Aan de orde kwamen verschillende vormen van zelfwerkzaamheid, o.m. discussietechniek, opzet van zelfstandige eindexamenonderwerpen, gebruik van teksten en audio-visuele hulpmiddelen. Een en ander werd door de deelnemers ook praktisch beoefend.

3. Subcommissies.

De commissie recensies leerboeken (Dijkstra en Toebe), zal mogelijk in nauwere samenwerking met de Kleioeditie haar werkzaamheden verrichten. Gieles zal op verzoek van het bestuur binnenkort een nota over de inrichting van het vaklokaal publiceren.

4. Verdere activiteiten.

Een publicatie over hulpmiddelen bij het geschiedenisonderwijs (literatuur, kaarten, audiovisuele hulpmiddelen) is een aanhoudende zorg van de commissie. Te verwachten is dat het sinds lang verzamelde materiaal in 1971 gepubliceerd zal kunnen worden.

De mogelijkheden omtrent samenwerking met collega's uit het Mavo onderwijs zullen onderzocht moeten worden.

Verslag Mavo-commissie 1970

Deze commissie bestaat uit de collega's J.L.Eggermont, C.S.Rutsen en A.L.Verhoog. Als voorzitter fungeert collega J.L.Eggermont.

De Mavocommissie werd op 3 februari 1970 door het bestuur van de V.G.N. geïnstalleerd. De commissie kreeg de opdracht een onderzoek in te stellen naar het vak geschiedenis op de Mavo-scholen. Voorts werd de commissie verzocht aanbevelingen te doen om op korte termijn te komen tot post-scolaire vorming. De commissie heeft een vrij groot aantal vergaderingen en besprekingen gehad. Vergaderd werd er te Leiden, Rotterdam en Rijswijk. Verschillende vergaderingen werden bijgewoond door inspecteur E.L.C.Kalle, die door zijn enthousiasme de commissie tot nog grotere spoed aanzette. Ook de heren P.H.F.Gieles en H.E. de Wolff woonden een vergadering bij en bewezen op deze wijze de commissie belangrijke diensten.

Na alle gegevens en bevindingen bestudeerd te hebben, stelde de commissie haar rapport op. Dit rapport werd gepubliceerd in Kleio nr.9, 11e jaargang 1970. Een ieder die dit rapport gelezen heeft, weet dat de Mavo-commissie de toekomst van het vak geschiedenis op de Mavo-scholen met zeer weinig optimisme tegemoet ziet.

Het bestuur heeft, na kennis genomen te hebben van het rapport, de commissieleden verzocht hun werk te blijven voortzetten om te komen tot post-scolaire vorming voor Mavo-leraren. In verband hiermee heeft de commissie reeds een bespreking gehad met collega G.A.J.Giezeman en met de heer Khouw van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Verder is er contact opgenomen met het Mavo-verband, het overkoepelend orgaan van de Mavo-verenigingen. Op zeer korte termijn zal de commissie een gesprek hebben met een vertegenwoordiger van het Mavo-verband.

De commissie stelt er prijs op vast te stellen dat zij van vele kanten medewerking mocht ondervinden, die haar het werk vergemakkelijkten. Dat het rapport binnen de gestelde tijd klaar kon komen, is vooral te danken aan het feit dat steeds weer op zeer korte termijn tijd vrij gemaakt kon worden om te vergaderen.

Jaarverslag van de Commissie Postacademiale Vorming

1. Samenstelling der commissie.

De commissie werd in december 1970 uitgebreid met de heren Dr.E.M.Jansen, verbonden aan het Erasmus gymnasium in Rotterdam en Drs.J.H.Vink, verbonden aan het St.Stanislas College in Delft.

Het ligt in de bedoeling dat in de loop van 1971 de gehele commissie vernieuwd zal worden. De nieuwe leden zullen in Rotterdam en omgeving gezocht worden.

2. Raad van Advies.

Op 17 april werd een bijeenkomst met de Raad van Advies belegd. De Raad van Advies stemde in met de nieuwe opzet van de collegedagen, die meer op de praktijk van het lesgeven gericht zal zijn.

3. Collegedagen.

De nieuwe opzet hield in dat aan de sprekers gevraagd werd, welke cahiers zij eventueel naast hun eigen onderwerpen zouden willen bespreken. Daarnaast werd hen gevraagd zes veel gebruikte schoolboeken bij hun behandeling te betrekken. Een aantal sprekers gaf gehoor aan deze verzoeken.

In december 1970 werd de keuzelijst uitgebreid met sprekers en onderwerpen op staatsrechtelijk gebied.

Ondanks deze gewijzigde opzet is het aantal deelnemers aan de collegedagen ook in het laatste kwartaal van 1970 blijven teruglopen in vergelijking met dezelfde periode in 1969. Men bedenke hierbij dat de november- en decembercolleges in 1970 gratis toegankelijk waren voor alle V.G.N.-leden.

1970	febr.	maart	nov.	dec.
Alkmaar	17	12	—	10
Amsterdam	12	14	11	8
Arnhem	—	—	—	—
Den Bosch	16	18	18	21
Breda	—	—	—	—
Eindhoven	10	12	10	10
Goes	11	11	12	12
Groningen	15	16	22	21
Den Haag	14	16	18	18
Haarlem	12	11	15	11
Heerlen	15	14	11	—
Hengelo	16	11	12	—
Leeuwarden	11	14	15	14
Maastricht	8	14	16	13
Rotterdam	20	11	—	22
Utrecht	20	19	—	—
Venlo	14	13	11	11
Zutphen	11	11	13	14
Zwolle	11	15	11	13
Totaal	243(276)	232(280)	195(240)	218(256)

De cijfers tussen haakjes geven de totalen aan van de overeenkomstige perioden van het jaar 1969.

Waar geen aantal wordt aangegeven zijn de gegevens bij het opmaken van het verslag nog niet bekend of werd het college niet gegeven. In de afdelingen Arnhem, Breda en Utrecht werden in het najaar geen colleges gegeven wegens het ontbreken van een plaatselijk bestuur.

4. Conferentie.

De conferentie over "De Amerikaanse buitenlandse politiek, in het bijzonder na de tweede wereldoorlog" werd al in het vorige jaarverslag besproken.

Uit de evaluatierapporten bleek, dat de nieuwe opzet van deze conferentie algemeen als geslaagd beschouwd werd. Bij de enquête, die onder de deelnemers gehouden werd over een onderwerp voor een volgende conferentie, kreeg "De Russische buitenlandse politiek" de meeste stemmen. Dit werd dan ook het onderwerp voor de conferentie die in januari 1971 gehouden werd, waarbij als deskundigen optraden: Prof.Dr.Z.R.Dittrich, Dr.G.Harmsen en mevrouw Drs.A.Muntjewerf. Het aantal deelnemers aan deze conferentie bedroeg 90.

5. Portefeuilles.

Dr.J.Swart verzorgde weer de plaatsing van een aantal historische portefeuilles.

6. Contacten.

De mei-vergadering van de commissie werd bijgewoond door voorzitter C.M.H.Bosch en twee andere leden van het V.G.N.-bestuur.

In de loop van het jaar kwam in de commissie de wens naar voren tot nauwer contact met de Didaktiekcommissie. In 1971 hoopt zij het gemeenschappelijk overleg te verwezenlijken.

Verslag

van de werkzaamheden van de Werkcommissie van de V.G.N. en de Pedagogische Centra voor de geschiedenisdidactiek in het eerste leerjaar over 1970.

De Commissie vergaderde in 1970 8 keer van 's-middags ± 16.30 uur — ± 20.30 uur 's avonds en bovendien nog 2 hele dagen in de kerstvakantie.

Veel tijd werd door een aantal leden besteed aan de voorbereiding thuis van een aantal themata over prehistorie, oudheid en middeleeuwen, die behalve voor het eindverslag bovendien nog moesten dienen als materiaal voor de toetsingscommissie bij het C.I.T.O. De meeste onderdelen van het langzamerhand omvangrijke eindrapport werden eveneens thuis voorbereid en op de vergaderingen besproken en vastgesteld.

De eindredactie van het rapport, dat naast principiële uitgangspunten veel praktische aanwijzingen bevat, is nu in handen van de voorzitter P.Gieles en de Commissie hoopt er voor Pasen 1971 haar fiat aan te kunnen geven, zodat een spoedige publicatie (hopelijk voor de grote vakantie) kan plaats vinden.

DE AUDIENTIE VAN WOENSDAG 27 JANUARI 1971

Op 27 januari j.l. is een delegatie uit het V.G.N.bestuur door de staatssecretaris van O. en W., Mr.J.H.Grosheide, in audiëntie ontvangen. De staatssecretaris was vergezeld van de plv. directeur AVO, Mr.D.G.Jansen en de inspecteurs Dr.J.L.P.Brants en E.L.C.Kalle. De V.G.N.delegatie bestond uit C.M.H.Bosch, voorzitter, C.L.A.Daniëls, 1e secretaris, Drs.A.J.M.van der Eerden, 2e secretaris, A.L.Verhoog, bestuurslid Mavo-sector, H.de Ruyter, oud-voorzitter en lid van de V.G.N.delegatie in 1969 en in 1970.

Tijdens deze audiëntie, aangevraagd naar aanleiding van de algemene ledenvergadering van 17 oktober 1970 over het Eindrapport van de Eindexamencommissie, kwam de hele problematiek, die het onderwijs in het vak geschiedenis en staatsinrichting beroert, ter sprake. Het gesprek, dat door de V.G.N.delegatie als een zeer open gesprek werd ervaren, duurde ruim twee uur. Ter informatie van de leden volgt hieronder een samenvatting van de voornaamste delen van de bespreking.

Na enkele inleidende opmerkingen van *de staatssecretaris* geeft voorzitter *C.M.H.Bosch* een uiteenzetting van het bestuursstandpunt, waaraan het volgende wordt ontleend:

"Excellentie, het bestuur van de V.G.N. ziet deze audiëntie als een vervolg op die van 5 mei 1969 toen wij u om eindexamenexperimenten kwamen vragen.

En als een vervolg op de audiëntie van 13 april vorig jaar toen u ons toezegde dat er geen centraal schriftelijk eindexamen geschiedenis en staatsinrichting zou worden ingevoerd dan nadat door de resultaten van experimenten kan worden vastgesteld of een dergelijke examenvorm in de toekomst realiseerbaar is.

U zegde ons toen ook toe dat de V.G.N. bij de organisatie en de evaluatie van deze experimenten zeer nauw zou worden betrokken.

In augustus daarna verscheen het Eindrapport van onze Eindexamencommissie. We hebben u dat toegestuurd.

In oktober daaropvolgend hebben onze leden zich over het rapport uitgesproken en de ledenvergadering gaf het bestuur opdracht met u te gaan spreken over het in het leven roepen van een commissie voor het geschiedenis- en staatsinrichtingonderwijs mede met betrekking tot de eindexamens.

Vandaag komt het bestuur van de V.G.N. u opnieuw om eindexamenexperimenten vragen. In de afgelopen maanden zijn we evenwel tot de conclusie gekomen dat dit eindexamenexperimentenonderzoek géén geïsoleerd onderzoek zal kunnen zijn.

Een en ander valt ook af te leiden uit de opdracht die het bestuur van de ledenvergadering kreeg, waarin immers gesproken wordt over een commissie die een brédere taak moet hebben dan alleen het organiseren en evalueren van eindexamenexperimenten.

Globale taakomschrijving commissie.

Wij menen dat deze commissie naast het organiseren en evalueren van eindexamenexperimenten:

A. Studie moet maken van de doelstellingen van het geschiedenis- en staatsinrichtingonderwijs in het algemeen voortgezet onderwijs, een studie mede aan de hand van het werk dat binnen de V.G.N. de laatste jaren is gedaan, zoals:

1. het in 1967 gepubliceerd Doelstellingenrapport voor geschiedenis;

2. de voorstudies van Van der Meulen over "Wat toetsen wij?" en "Hoe toetsen wij?" die hij voor één van onze Didactiekconferenties gemaakt heeft;
3. het Eindrapport van de Eindexamencommissie;
4. de verslagen van de afdelingsvergaderingen n.a.v. dit rapport;
5. het rapport van onze Brugklascommissie dat praktisch klaar is;
6. onze nota over het vaklokaal voor geschiedenis en staatsinrichting die dit jaar gepubliceerd zal worden.

B. Mede op grond van het voorgaande tot een duidelijke niveaubepaling moeten komen — een zéér dringende zaak —, t.a.v. het mavo-, havo-, vwo-geschiedenisonderwijs.

C. Tenslotte zullen aan de hand van de evaluatie van mogelijk reeds aan de gang zijnde eindexamenexperimenten én van de studie met betrekking tot de doelstelling en niveaubepaling definitieve experimenten gerealiseerd moeten worden, welke experimenten na evaluatie tot conclusies leiden welke vorm of welke vormen van een eindexamen voor geschiedenis en staatsinrichting onderwijskundig verantwoord is of verantwoord zijn.

Argumentatie taakomschrijving.

U zult zich misschien afvragen waarom er naar het oordeel van het V.G.N.bestuur een commissie in het leven geroepen moet worden die een ruimere opdracht krijgt dan de organisatie en evaluatie van de eindexamenexperimenten.

Waarom opnieuw bestudering van de doelstellingen?

Wij menen daarvoor de volgende argumenten te kunnen aanvoeren:

1. Sinds de invoering van de Mammoetwet in 1968 heet ons vak: geschiedenis én staatsinrichting.

Wij zijn van oordeel dat mede door de toevoeging van de staatsinrichting nieuwe bezinning nodig is en wij verwijzen in dit verband ook naar uw brief aan ons van 20 oktober van het vorig jaar.

2. Die nieuwe bezinning is ons inziens eveneens noodzakelijk om de plaats te bepalen van het vak geschiedenis en staatsinrichting binnen het totaal van de sociale vakken: Waar is nauwe samenwerking met collega's aardrijkskunde, economie, geschiedenis en staatsinrichting, én maatschappijleer mogelijk en geboden?

Wij vinden de bestudering van die plaatsbepaling van gróót belang, niet alleen vanwege het feit dat wij uit de onderwijspraktijk daar steeds duidelijker behoefte toe voelen, maar ook vanwege de harde strijd die momenteel ten aanzien van het geschiedenisonderwijs in België uitgevochten wordt, waar buiten de leraren om geschiedenis praktisch van het rooster zou verdwijnen om plaats te maken voor het vage vak maatschappelijke vorming.

3. Ons derde argument is:

Nu de lerarenopleiding steeds meer in discussie gaat komen en er reeds enkele experimentele lerarenopleidingen gestart zijn, lijkt het ons bijzonder dringend dat men — docenten en studenten — in die opleidingen zal weten wat er van de toekomstige leraren verwacht wordt.

Tenslotte:

Wanneer zij met nieuwe eindexamenvormen gaan experimenteren, op verschillende niveaus, is een duidelijke doelstellingbepaling naar ons oordeel onontbeerlijk".

Bosch eindigt zijn uiteenzetting door te stellen dat de commissie kwalitatief goed zou moeten worden samengesteld en dat ze niet alleen het vertrouwen van het ministerie van O. en W, maar óók van de geschiedenisleraren zou moeten hebben. Met nadruk wijst hij er op dat het bij de leden van de V.G.N. ten aanzien van het departement bestaande wantrouwen in de toekomst in een totaal vertrouwen zou moeten worden omgezet.

De *staatssecretaris* zegt dat de laatste gesprekken te zeer op de examenproblematiek betrekking hebben gehad en dat het hem verheugt dat het thans meer over het onderwijs zelf gaat, omdat het onderwijs de examens moet reguleren en niet omgekeerd. Het gaat allereerst om plaats en inhoud van het vak. In het gesprek hierover dient ook het lager beroepsonderwijs te worden betrokken. Hij noemt als voorbeeld de Commissie modernisering leerplan wiskunde, die begonnen voor het vmo thans het gehele voortgezet onderwijs en zelfs het basisonderwijs beziet. De relatie tussen "geschiedenis en staatsinrichting" en de andere sociale vakken is duidelijk. De vraag is echter hoe de opzet van de gewenste samenwerking moet worden en welke gevolgen daaruit zullen voortvloeien. De *staatssecretaris* memoreert dat hij onlangs de Commissie maatschappijleer heeft ingesteld. Ook toen is wel het punt van de samenhang van de sociale vakken onderkend, doch hier kon, omdat dit vak voor grote delen van het voortgezet onderwijs nieuw is, niet langer met het instellen van een commissie gewacht worden. De voorzitter van deze commissie heeft in zijn antwoordrede bij de installatie ook gewezen op de aanrakingspunten met andere vakken. Ook bij andere vakken krijgt de samenhang meer aandacht, bijv. natuurkunde, scheikunde en biologie.

Samenvattend onderscheidt de *staatssecretaris*: hoe krijgen wij: 1) een bezinning op gang over het onderwijs in de geschiedenis in alle schooltypen? 2) hoe is dan de samenwerking met de andere vakken? Vervolgens komt dan de vraag: 3) de eindexamenproblematiek en 4) de scholing en bijscholing van de docenten.

Bosch antwoordt hierop dat het betrekken van het gehele geschiedenisonderwijs van basisschool tot universiteit bij het onderzoek ons welkom is, getuige o.a. het opnemen van docenten uit de kring van het Mavo en van de Pedagogische Academies in ons bestuur. De geschiedenisleraren moeten echter aan de wijze waarop dit onderzoek geschiedt, wel hun vertrouwen kunnen geven.

Dr. Brants deelt mede dat in een vergadering van de inspecteur-generaal en de betrokken inspecteurs op 12 februari de problematiek van het centraal schriftelijk eindexamen besproken zal worden, waarna deze kwestie met de organisaties zal worden opgenomen. Hij is van mening dat de vraag naar de doelstelling moet gesteld worden binnen de vraag naar de algemene doelstelling van het onderwijs en de doelstelling van de verschillende schooltypes.

Bosch is bevreesd voor de dreiging van het op één hoop vegen van de sociale vakken in de onderbouw zonder dat dit probleem zéér grondig bestudeerd is.

De *staatssecretaris* wijst juist hier op de noodzaak van het betrekken van het basisonderwijs bij de studie, omdat daar een proces van samenvoeging reeds aan de gang lijkt te zijn. Een gezamenlijke studie door historici en geografen lijkt hem gewenst.

Bosch waarschuwt tegen mogelijke verschraling, ook op de basisschool, wat door *Verhoog* wordt ondersteund. Er zouden — dit in antwoord op een vraag van Mr. Grosheide — voor elk vak commissies gevormd kunnen worden, waarbij gezocht zou moeten worden naar de mogelijkheid van coördinatie d.m.v. een soort overkoepeling, bijvoorbeeld door een kerncommissie, samengesteld uit de vakcommissies.

De *staatssecretaris* wil graag van te voren een behoorlijke coördinatie tussen de sociale vakken bij het onderzoek gewaarborgd zien, opdat deze niet langs elkaar heenwerken. Zorgvuldigheid is hierbij geboden, omdat men het vertrouwen der leraren moet hebben. Men moet de verschillen tussen de vakken niet uitwissen, met de waarde van elk vak dient rekening gehouden te worden, doch de samenhang mag niet uit het oog verloren worden. *Bosch* deelt mee dat op 29 januari de Raad van Vakgroepen geïnstitutionaliseerd zal worden. Misschien is vanuit die Raad de samenspraak tussen de sociale vakken te verwezenlijken.

De *staatssecretaris* meent dat het inderdaad goed is dat eerst de vakgroepvoorzitters met elkaar spreken om zo tot coördinatie van de studie te komen.

Bosch brengt vervolgens nog het initiatiefwetsonderwerp--Schuring c.s. ter sprake, waarin de historici in het geheel niet door de indieners zijn gekend. Waarschijnlijk zal de V.G.N. zich over dit wetsontwerp tot de Onderwijscommissie van de Tweede Kamer richten.

De *staatssecretaris* concludeert dat de bestudering van het geschiedenis- en staatsinrichtingonderwijs vanaf de basisschool ter hand moet worden genomen, en wel van meet af in samenhang met de andere sociale vakken. Op welke wijze deze studie gestructureerd moet worden — bijv. commissies per vak met daarboven een "stuurcommissie" dan wel één commissie met subcommissies — moet onderzocht worden. Het overleg hierover zal dan aan de kant van de lerarenorganisaties kunnen beginnen met het contact van de voorzitters der vakgroepen. Intussen kan ook het departement zich beraden en via zijn kanalen zich een voorstelling van de problematiek vormen, waarna men weer bijeen kan komen om de verkregen resultaten te bespreken.

Bosch dringt op spoed aan. De *staatssecretaris* beaamt dit, doch wijst op het vele werk dat eraan vast zit. Het lijkt hem nuttig dat het probleem van de eindexamens apart wordt gezien. Het best kan het resultaat van de door coördinerend inspecteur Brants aangekondigde besprekingen afgewacht worden. *Bosch* wijst er dan op dat er samenwerking zal moeten zijn tussen de commissies voor de "voorlopige experimenten" met het eindexamen en de "grote studiec commissie voor geschiedenis en staatsinrichting". De mening van de heer *Jansen* dat de zaak van de examens aangepakt kan worden voordat er een dergelijke studiec commissie is, wordt gedeeld.

Nadat de bedroevende situatie van de geschiedenis bij het Mavo is aangestipt brengt *Mr. Grosheide* vervolgens het door de V.G.N. opgegeven punt van de lerarenopleiding ter sprake, waarop de *V.G.N. voorzitter* het bestuursstandpunt toelicht (zie het Jaarverslag van de 1e secretaris in dit Kleionummer).

De *staatssecretaris*: over de vraag of er drie of twee graderingen behoren te zijn is verschil van mening mogelijk; een indeling in twee graden is ook een denkbare opzet, al wil hij daarmee niet zeggen dat zij een betere is. De Commissie Opleiding Leraren moet werken binnen het door de Wet gegeven kader. De voorstellen van de commissie zijn zeer logisch. *Bosch*: een dubbele bevoegdheid voor aan elkaar verwante vakken is te verkiezen boven de uiteenlopende combinaties die thans mogelijk zijn.

De *staatssecretaris* plaatst hier vraagtekens en wijst op organisatorische en rechtspositionele voordelen van de dubbele bevoegdheid, bijv. bij kleine mavoscholen en bij het lager beroepsonderwijs en op de onderwijskundige voor het type leerling aan deze scholen. *Bosch* beklemtoont de noodzaak van góed opgeleide vakdocenten, óók aan het Mavo, waartegenover *Mr. Grosheide* stelt dat dan weer leraren aan verschillende scholen les zullen moeten geven, wat hem niet verkieselijk voorkomt. Best mogelijk overigens dat bepaalde combinaties van uiteenlopende vakken niet te verwezenlijken zullen blijken.

Nadat van *onze kant* nogmaals (ook in de audiëntie van 5 mei 1969 was dat reeds gedaan) wordt gepleit voor het toekennen van taakuren aan degenen die een belangrijk aandeel hebben in het werk van de vakgroepen, ook nu weer tevergeefs (o.m. in verband met de veelheid van situaties in het onderwijs en met de discriminatie waarin men verzeild raakt), vat de *bewindsman* het resultaat van onze bespreking aldus samen: "Wat betreft het overleg over de examens hoort u nader van de inspecteur-generaal en voorts zal het gesprek over de instelling van een commissie t.a.v. de doelstellingen zo spoedig mogelijk op gang moeten komen."

Het V.G.N.bestuur verwacht, en het zal daar ongetwijfeld zijn best voor doen, dat het overleg met het ministerie op korte termijn voortgezet kan worden.

C.L.A.Daniëls
eerste secretaris

RUIM 10.000 BOEKEN

worden per jaar aangeboden in mijn 1x per 10 dagen verschijnende boekencatalogi.
(ca. 25 % hiervan geschiedenis en land- en volkenkunde).

Vraagt U eens om gratis toezending van de in februari en maart verschijnende catalogi. U kunt dan nagaan of er voor U van belang zijnde boeken in staan (ook worden vrij regelmatig oude(re) prenten/gravures/kaarten aangeboden).

Antiq. H. de Bot, Hornerheide 7 - Horn (L) (verkoop uitsluitend per post, ook ter inzage is mogelijk). - Tel. 222 (04758). Antwoordnummer 123 - Horn (L)

AANKONDIGINGEN

Conferentie "Maatschappijgeschiedenis"

Deze conferentie wordt georganiseerd door de Afdeling Historische Geografie van het K.N.A.G., de Historische Demografische Kring, de Nederlandse Vereniging tot beoefening van de Sociale-Geschiedenis, de Studievereniging voor Sociaal-Economische Geschiedenis en de Vereniging voor Landbouwgeschiedenis. Deze keer worden de lezingen gegroepeerd om een centraal thema, n.l. de maatschappelijke ontwikkelingen in Nederland in de Bataafse en Franse tijd.

De conferentie zal plaats vinden op donderdag 29 en vrijdag 30 april 1971, en wel in het conferentieoord Kontakt der Continenten te Soesterberg. Het gebouw is zowel per partikuliere auto als met het openbaar vervoer gemakkelijk te bereiken.

Het programma van de conferentie met voorlopige tijdschema volgt hieronder (de titels van de lezingen kunnen nog nader door de sprekers worden gepreciseerd):

donderdag 29 april

10.30 uur Aankomst en koffie.

11.00 uur *Studievereniging voor Sociaal-Economische Geschiedenis*. Dr.Th.P.M. de Jong, Sociale stratificatie en economische groeifactoren, ca. 1780— ca. 1820.
Discussie.

13.00 uur Lunch.

14.00 uur *Nederlandse Vereniging tot beoefening van de Sociale Geschiedenis*(NVSG)
Prof.Dr.H.F.J.M. van den Eerenbeemt, Werkverschaffing en filantropie sinds ca.1780.
Discussie.

16.00 uur Thee.

16.30 uur *Vereniging voor Landbouwgeschiedenis*
Dr.J.M.C. van der Poel, Mislukte pogingen tot landbouwhervorming.
Discussie.

18.30 uur Diner.

20.30 uur *Namens de vijf samenwerkende verenigingen*
Drs.H.de Lange, De pers in de eerste jaren van de Bataafse Republiek.
Discussie.

vrijdag 30 april

9.00 uur Ontbijt.

10.00 uur *Historisch Demografische Kring*
Drs.P.D. 't Hart, Demografie van de stad Utrecht en directe omgeving, ca. 1790 — ca. 1824.

11.00 uur Koffie.

11.30 uur Discussie.

12.30 uur Lunch.

14.00 uur *Afdeling Historische Geografie van het K.N.A.G.*
Prof.Dr.A.C. de Voofs, De functie der steden.
Discussie.

16.00 uur Thee en vertrek.

De kosten voor het bijwonen van de gehele conferentie zullen f 29,50 bedragen. Wie slechts een gedeelte van de conferentie zal bijwonen zal alleen voor de alsdan genoten service betalen. Aan hen die zich voor de conferentie opgeven zullen tevoren korte syllabi of stellingen van de sprekers worden toegezonden.

Begin maart 1971 zullen de leden der verenigingen een definitieve convocatie ontvangen. In verband met de organisatie zal het echter plezierig zijn op korte termijn een indruk van het te verwachten getal bezoekers te hebben. Wij verzoeken u daarom, wanneer u het plan opvat om de gehele twee daagse conferentie bij te wonen, daarvan vrijblijvend en zonder verplichtingen uwerzijds kennis te geven aan

Prof.Dr.Th.van Tijn

p/a Instituut voor Geschiedenis

Kromme Nieuwe Gracht 20

Utrecht.

MOKUM EN MEDIENE

Van 26 februari tot half mei 1971 wordt in het Amsterdams Historisch Museum in de Kalverstraat een tentoonstelling gehouden over de geschiedenis der Joden in Nederland van het einde van de 16e eeuw tot 1940, onder de titel "Mokum en Mediene". Het ligt in de verwachting dat deze tentoonstelling druk bezocht zal worden door scholen. Aangezien het technisch onmogelijk is aan alle aanvragen voor groepsrondleidingen te voldoen organiseert de edukatieve dienst van het museum een aantal voorrondleidingen voor leraren opdat deze zelf hun leerlingen zullen kunnen begeleiden. De voorrondleidingen zijn op 1, 2, 3, 4 en 5 maart, telkens te 14.00 uur.

Opgave voor een van deze bijeenkomsten graag tijdig richten aan mej. H. Colenbrander, edukatief medewerkster, Amsterdams Historisch Museum, Kalverstraat 92, Amsterdam, tel. 020-223445.

HISTORISCHE UNITS

Een reeks royaal uitgegeven brochures voor het voortgezet onderwijs. Prijs per deel f 2,90.

Er komen 24 verschillende brochures, verdeeld over 6 thema's en 4 perioden. Een zuiver **thematische** behandeling van de leerstof is met dit materiaal mogelijk.

Elke brochure omvat 40 blz. in 2-kleurendruk:

- ★ 30 blz. **historische documenten**, met kaarten, platen, diagrammen enz.
- ★ 8 à 10 blz. **synthese**, de kern van de leerstof
- ★ 1 blz. **tijdtafels**.

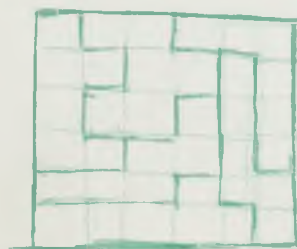
HISTORISCHE UNITS: een **werkinstrument**, dat tegelijk **documentenverzameling**, **platen- en kaartenatlas** is.

UITGEVERIJ VAN WALRAVEN N.V. - VAASSEN

Postbus 11 Tel.05788-1679

Inhoudsopgave

1. Uitnodiging
2. Agenda
3. Jaarverslag van de 1ste secretaris
4. Jaarverslag van de penningmeester
5. Verslag van de 2e secretaris
6. Verslagen van de commissies
7. Verslag audientie staatssecretaris
8. Aankondigingen

1- 2
3- 4
5- 8
9-13
15-19
21-25
26-30
31-32

R.G. van Damme:

De mens en zijn tijd

Deel 1 VH

in bewerking

Deel 2 VH

in bewerking

Deel 3 VH

in bewerking

Deel 4 VH: De laatste vijftig jaar

geb. f 12,75

De historische ontwikkeling van de laatste halve eeuw speelt zich niet alleen af na 1900, maar bevat ook belangrijke stromingen en gebeurtenissen uit voorgaande perioden, tenminste voor zover die van belang zijn geweest voor de vorming van de laatste 50 jaren. Deze opvatting heeft de auteur in zijn boek uitgewerkt. Om de historische lijn nog meer te accentueren is de geschiedenis van elk land als één geheel behandeld. De lees- en discussie-teksten, die na bijna iedere paragraaf zijn opgenomen, kunnen goede diensten bewijzen bij de verdieping van de verworven kennis.

Voor de mavo is een paralleleergang in bewerking. Verschenen hiervan is het **deel 4M: Geschiedenis voor de examenklas van het mavo: De laatste vijftig jaar** geb. f 7,50. Handleiding bij deel 4 M f 2,50.

De mavo-methode is geschreven door C.E. van Damme, leraar aan een mavo-school en R.G. van Damme, leraar geschiedenis m.o.

Verkrijgbaar bij boekhandel en uitgever

Vakdocenten kunnen een
presentexemplaar aanvragen bij
Antwoordnummer 4, 's-Hertogenbosch.
Postzegel is niet nodig.

MALMBERG • DEN BOSCH